

ПАРХОМЕНКО Ірина Ігорівна,

кандидат філософських наук,

Київський національний університет культури і мистецтв,

Київ, Україна, ireneparkhomenko@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8328-6774>

БРИТАНСЬКА НАУКОВА ТРАДИЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІВЕНТ-МЕНЕДЖМЕНТУ: ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ (Г. БОУДІН, Х. ПІЄЛІЧАТІ, ДЖ. ЕЛЗ)

Анотація. *Актуальність* теми дослідження полягає в необхідності систематизації наукових знань з івент-менеджменту в Україні у зв'язку з динамічним зростанням попиту на ринку праці щодо організаторів івент-заходів. *Мета і методи.* Метою статті є здійснення огляду й систематизація наукових напрацювань щодо сутності івент-менеджменту в британській науковій традиції. Методологічною основою дослідження британської наукової традиції вивчення івент-менеджменту є науковий метод аналізу і синтезу, історичний і компаративний підходи. Теоретичною базою дослідження стали наукові праці британських фахівців з івент-менеджменту Г. Боудіна, Х. Пієлічати, Дж. Елз, а також розглянуто діяльність Британського центру івент-менеджменту. Залучено науковий доробок Х. Пієлічати та Дж. Елз із Лінкольн бізнес-школи (Лондон) щодо їх визначення поняття «івент». *Результати.* Основні результати досліджень полягають у здійсненні огляду і систематизації наукових поглядів британських науковців з івент-менеджменту, з'ясувавши його сутність та основні поняття. Виокремлено ключові етапи становлення івент-індустрії у Великобританії, використовуючи напрацювання британських науковців Г. Боудіна, Дж. Аллена і їх колег у праці «Events management» (2011). Вивчено і представлено класифікацію івентів у розробці цих же науковців. *Висновки та обговорення.* Відповідно до британських досліджень з івент-менеджменту, визначено, що івентивний менеджмент – це навчальна дисципліна, що вивчає комплекс заходів щодо організації події, які включають розробку ідеї для івенту, процес планування, організації і проведення події, складання бюджету та врахування фінансових ризиків, просування події, проведення й постсупровід після події. Наукова новизна дослідження полягає у систематизації наукових розробок з івент-менеджменту відповідно до напрацювань британських колег науковців. Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці навчальних курсів при підготовці фахівців з івент-менеджменту в Україні.

Ключові слова: івент-менеджмент, івент, івент-індустрія, Великобританія, проектний івент-менеджмент.

Пархоменко Ирина Игоревна, кандидат философских наук, Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина

Британская научная традиция изучения ивент-менеджмента: основные понятия (Г. Боудин, Х. Пиеличати, Дж. Элз)

Аннотация. *Актуальность* темы исследования заключается в необходимости систематизации научных знаний по ивент-менеджменту в Украине в связи с динамичным ростом спроса на рынке труда в отношении организаторов ивент-мероприятий. *Цель и методы.* Целью статьи является рассмотрение и систематизация научных работ по ивент-менеджменту в британской научной традиции. Методологической основой исследования британской научной традиции изучения ивент-менеджмента является научный метод анализа и синтеза, исторический и компаративный подходы. Теоретической базой исследования стали научные труды британских специалистов по ивент-менеджменту Г. Боудин, Х. Пиеличати, Дж. Элз, а также рассмотрена деятельность Британского центра ивент-менеджмента. Привлечены научные работы Х. Пиеличати и Дж. Элз из Линкольн бизнес-школы (Лондон) относительно их определения понятия «ивент». *Результаты.* Основные результаты исследований заключаются в систематизации научных взглядов британских ученых по ивент-менеджменту, выяснив его сущность и основные понятия. Выделены ключевые этапы становления ивент-индустрии в Великобритании, используя работы британских ученых Г. Боудина, Дж. Аллена и их коллег в работе «Event management» (2011). Изучена и представлена классификация ивентов в разработке этих же ученых. *Выводы и обсуждение.* Согласно британским исследованиям по ивент-менеджменту определено, что ивентивный менеджмент – это учебная дисциплина, изучающая комплекс мероприятий по организации событий, включающих разработку идеи для ивента, процесс планирования организации и проведения события, составление бюджета и учета финансовых рисков, продвижение события, проведения и постсопровождение после события. Научная новизна исследования заключается в систематизации научных разработок по ивент-менеджменту в соответствии с работами британских коллег ученых. Практическое значение полученных результатов применимо в разработке учебных курсов при подготовке специалистов по ивент-менеджменту в Украине.

Ключевые слова: ивент-менеджмент, ивент, ивент-индустрия, Великобритания, проектный ивент-менеджмент.

Parkhomenko Iryna, PhD (Philosophy), Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

UK scientific tradition in Events Management: key concepts (G. Bowdin, H. Pielichaty, G. Els)

Abstract. *Actuality.* Relevance of the article is conditioned by the necessity to summarize scientific knowledge of Event Management in Ukraine, due to the dynamic growth of demand in the labor market for specialists in event industry. *Purpose and methods.* The purpose of the article is to explore and review the scientific developments in Event Management according to the UK scientific tradition. The methodological basis for the study of the UK scientific tradition in studying Event Management is the scientific method of analysis and synthesis, the historical and comparative approaches. The theoretical basis of the study was the scientific publications of British experts in Event Management G. Bowdin, H. Pielichaty, G. Els and UK Centre for Events Management. The article has reviewed scientific publications of H. Pielichaty and G. Els from the Lincoln Business School (London) for regarding their definition of the concept «Event». *Results.* The main research results consist

in summarizing the UK experts scientific views in Events Management, finding out its essence as a scientific discipline and basic concepts in the scientific tradition of British colleagues. The key stages of the development in the event industry in the UK were highlighted, using the publication of British experts G. Bowdin, J. Allen and their colleagues in «Event management» (2011). The classification of events in the development of these scientists have been studied and presented. *Conclusions and discussion.* According to the UK scientific tradition in Events Management, it is determined that Event Management is an academic discipline, that studies design of the idea for event, Event planning, Event budgeting, financial risk and control, Event promotion, Event production, Post-Event Engagement. The scientific novelty of the research is in the summarizing of scientific developments in Events Management according to the UK scientific tradition in Events Management. The practical significance of the obtained results is that the key concepts of UK scientific tradition in Events Management are applicable for the elaboration of educational programs for the training of specialists in Event Management in Ukraine.

Keywords: Events Management, Event, Event Industry, Great Britain, Project Events Management.

1. Актуальність проблеми **Actuality of problem**

Сучасна івент-індустрія в Україні динамічно розвивається та потребує висококваліфікованих фахівців-управлінців. Запровадження спеціальності «організатор івент-заходів» у закладах вищої освіти є актуальною відповіддю потребам українського ринку праці. Розробка й підготовка навчальної дисципліни «Івент-менеджмент» вимагають ретельного вивчення та огляду вже існуючих теоретичних напрацювань науковців із метою їх систематизації. Досвід британських колег науковців щодо івент-менеджменту є одним із найбільш просунутих у світі й потребує висвітлення в українському науковому середовищі.

Стан вивчення проблеми. Українська наука тільки починає вивчати і з'ясовувати зміст івент-менеджменту як навчальної дисципліни у працях І. Антоненко (2012) – особливості розвитку івент-менеджменту в Україні, О. Власенко (2014) – івентивний менеджмент як окремий напрям досліджень. Російські науковці здійснюють більш ґрунтовні дослідження івентивного менеджменту, проте ці наукові розробки стосуються теорії івент-менеджменту і практики застосування. Наприклад, О. Гойхман (2008) – про організацію і проведення заходів, А. Назимко (2007) – про подієвий маркетинг, Д. Румянцев і Н. Франкель (2018) – про івент-маркетинг. Проте російські науковці не вивчають наукову традицію івент-менеджменту. Британські ж колеги у своїх наукових працях з івентивного менеджменту вивчають становлення івент-індустрії, теоретизують івентивний менеджмент як навчальну дисципліну і галузь наукових досліджень (Bowdin et al., 2011; Allen, 2002), формують визначення поняття «івент» (Pielichaty et al., 2017).

Невирішені питання. Однак в українській науці відсутня систематизація знань щодо івент-менеджменту як напряму наукових досліджень і навчальної дисципліни. Тому дослідження британської наукової традиції вивчення івент-менеджменту дозволить розпочати цю систематизацію задля розробки якісних навчальних курсів зі спеціальності «Організатор івент-заходів». Крім цього, необхідно з'ясувати зміст поняття івенту та суть івентивного менеджменту.

2. Мета і методи дослідження **Purpose and method of research**

Мета статті – здійснити огляд і систематизувати наукові напрацювання щодо сутності івент-менеджменту в британській науковій традиції та запропонувати визначення івентивного менеджменту відповідно до британської наукової традиції.

Фундаментальною теоретичною основою дослідження слугували наукові праці британських фахівців з івент-менеджменту Г. Боудіна, Х. Пієлічаті, Дж. Елз, а також результати наукових напрацювань Британського центру івент-менеджменту (UK Centre for Events Management, Leeds Metropolitan University). Було проаналізовано науковий доробок лекторок Х. Пієлічаті та Дж. Елз із Лінкольн бізнес-школи (Лондон) щодо їх визначення поняття «івент» (Pielichaty et al., 2017). У ході дослідження використано загальнонаукові методи аналізу й синтезу, історичний і компаративний підходи задля виокремлення ключових етапів становлення івент-індустрії у Великобританії відповідно до напрацювань британських науковців Г. Боудіна, Дж. Аллена і їх колег у праці «Events management» (Bowdin et al., 2011). Крім цього, вивчено і представлено класифікацію івентів у розробці цих же науковців.

Інформаційну базу досліджень становили наукові праці вищезазначених британських колег з івентивного менеджменту, а також видання The Event Management Body of Knowledge (EMBOK, 2003) і Міжнародний стандарт (ISO) у сфері івент-менеджменту 20121.

3. Результати дослідження **Research results**

Івент-менеджмент як навчальна дисципліна не є суто теоретичним знанням. Це сукупність визначених заздалегідь заходів із метою ефективного проведення події. Фактично, ця дисципліна включає теоретичні та практичні знання і вміння з приводу організації та проведення подій. Ці події можуть відрізнятися за масштабом проведення і змістом, а також бути невід'ємною частиною кампанії з просування у сфері бізнесу. Сучасний британський науковець Г. Боудін, провідний лектор з івент-

планування у Британському центрі івент-менеджменту (UK Centre for Events Management, Leeds Metropolitan University), міркує про івент як про проект, який може бути частиною будь-якої проектно-орієнтованої (project-based) індустрії (Bowdin et al., 2011, p. 106). Тобто, івенти наразі є складовою діяльності креативних підприємств різної форми власності, діяльність яких спрямована на отримання комерційного прибутку. Тому процеси створення, планування, організації та проведення івентів здійснюються за допомогою фахівців івент-менеджерів, які працюють над івентом як над проектом.

Теоретичне підґрунтя івент-менеджменту як навчальної дисципліни відображено у спеціально розробленому виданні The Event Management Body of Knowledge від 2003 р., над яким працювали науковці В. О'Тул і Дж. Сілверз. Згодом було утворено Міжнародний Комітет – International EMBOK Executive, учасники якого на основі вищезазначеного видання визначають етапи підготовки та реалізації івенту: організація, дизайн, маркетинг, проведення, управління ризиками. EMBOK визначає спеціальність івент-менеджера як таку, що формується на ринку праці й потребує знань і вмінь не тільки в галузі менеджменту (EMBOK, 2003). Це сукупність знань із різних видів менеджменту: управління людськими ресурсами, адміністрування, фінансовий менеджмент, маркетинг-менеджмент, PR-менеджмент тощо.

У цілому, започаткування спеціального Міжнародного Комітету – International EMBOK Executive та видання EMBOK засвідчили, що у країнах ЄС, США та Великобританії відбувається активна наукова робота з приводу розробки якісних навчальних програм із курсу «Івент-менеджмент» та впровадження їх в освітній процес. До того ж, положення щодо визначених EMBOK етапів стали основою для розробки спеціальних Міжнародних стандартів (ISO) у сфері івент-менеджменту. Зокрема, у 2012 р. з ініціативи Великобританії було введено ISO 20121 щодо забезпечення принципів сталого розвитку суспільства у світовій івент-індустрії (ISO 20121, 2012). Окрім цього, організації у сфері івенту здійснюють діяльність відповідно до ISO 26000 щодо соціальної відповідальності бізнес-організацій.

Згідно із дослідженнями Г. Боудіна та Дж. Аллена в останньому десятиріччі ХХ ст. різноманітні університети в розвинутих країнах світу мали навчальні курси з івент-менеджменту в контексті спеціальностей: туризм і гостинність, дозвілля, рекреація та спортивний менеджмент. Ще з 1994 р. в США Університет Джорджа Вашингтона здійснює сертифіковану програму підготовки спеціалістів з івент-менеджменту. Ці ж науковці зазначають, що у Великобританії склалася така ж ситуація. У 1996 р. Британський центр івент-менеджменту при Університеті Лідса розпочинає підготовку спеціалістів з івент-менеджменту (Bowdin et al.,

2011, p. 111). З 2004 р. у Великобританії функціонує Освітня Асоціація з івент-менеджменту (АЕМЕ, The Association for Events Management Education). Асоціація ставить собі за мету удосконалювати систему освіти з івент-менеджменту, сприяти діалогу між власниками бізнесу в сфері івенту, організовувати форуми, сприяти комунікації та забезпечувати проведення наукових досліджень з івент-менеджменту (АЕМЕ, 2004).

Як бачимо, на теренах країн Західної Європи, зокрема у Великобританії, в університетах, відповідно до запиту на ринку праці, викладання навчальних дисциплін зі спеціальності івент-менеджмент (Event management) має свою історію. Крім цього, діє Освітня Асоціація з івент-менеджменту і розроблено спеціальний Міжнародний Стандарт ISO 20121 (ISO 20121, 2012), який регулює питання розробки, планування та проведення сталого івенту згідно з Цілями сталого розвитку 2030 під егідою ООН. Тому можемо справді говорити про певну сформовану наукову традицію розуміння основних положень та понять івент-менеджменту у Великобританії. Більше того, застосовуючи підхід порівняльного менеджменту, маємо можливість більш детально вивчати і аналізувати теорію менеджменту в Британській науковій традиції задля визначення практичних аспектів івент-менеджменту в Україні й менеджменту соціокультурної діяльності загалом (Русавська та ін., 2018).

Університет Лідса (Leeds Metropolitan University) та створений при ньому Британський центр івент-менеджменту (UK Centre for Events Management) є науковим осередком, де готуються та видаються ґрунтовні теоретичні праці з івент-менеджменту у співпраці з колегами науковцями. Метою одного з останніх навчальних посібників є (Bowdin et al., 2011, p. 31):

1) презентувати дослідження з івент-менеджменту в академічному середовищі;

2) визначити для студентів і практиків концепції планування івентів та управління ними;

3) впроваджувати основні поняття й інструменти, які необхідні для ефективної організації та проведення івентів на етапах планування, розробки, управління, логістики, затвердження бюджету, управління ризиками, юридичного супроводу й оцінки;

4) вивчати івент-індустрію в ширшому контексті діяльності бізнес-організацій.

Фундаментальні напрацювання науковців Британського центру івент-менеджменту включають наукові дослідження щодо виокремлення типів і видів івентів, а також з'ясування контексту становлення івент-індустрії у Великобританії. Команда фахівців на чолі з Г. Боудіном виокремлює наступні типи та види івентів (від авт. – далі переклад наукової праці Г. Боудіна, Дж. Аллена та ін. «Events Management») (Bowdin et al., 2011):

1. За розміром і масштабом проведення:

Івенти місцевого значення – локальні заходи, які орієнтовані на аудиторію місцевих громад. Family – fun events.

Івенти національного значення – події, які за своїми масштабами та зацікавленістю у засобах масової інформації здатні залучати значну кількість відвідувачів, включаючи висвітлення їх у медіа та передбачають суттєві економічні вигоди. Відвідувачі можуть бути й іноземцями.

Hallmark events – події, які ототожнюються з етосом міста, регіону, країни, тому що вони стають синонімами назви місця, а також мають широке визнання та усвідомлення. Проведення таких івентів стає традицією.

Мега івенти – світові події, які чинять глобальний економічний вплив; висвітлюються медіа по всьому світу. За місце проведення таких подій країни змагаються. Наприклад, Олімпійські ігри, Параолімпійські ігри, Чемпіонат світу з футболу.

2. За змістом (Bowdin et al., 2011, p. 74–84):

2.1. Культурні івенти – це різноманітні фестивалі – музичні, арт-фестивалі, які можуть різнитися за розміром та ступенем професійної складності в організації:

- фестивалі з високим ступенем професійної організації відповідають амбіційній програмі і мають безліч цілей: досягти найвищих стандартів організації, широкого висвітлення в медіа, значної кількості відвідувачів;

- фестивалі, які відзначають певне місцеположення: від невеликих селищ до великих міст; мають на меті залучити людей до святкування своєї місцевості; часто проводяться за участю великої кількості місцевих громад;

- арт-фестивалі – зосереджені на конкретному виді мистецтва, пропонують унікальні можливості для глядачів долучитися до цього виду мистецтва, фокусуючись на майстер-класах, воркшопах;

- інклюзивні фестивалі – передбачають безпосередню участь особливих груп населення;

- календарні свята;

- аматорські арт-фестивалі;

- комерційні музичні фестивалі на відкритому просторі.

2.2. Спортивні івенти:

- мега спортивні івенти: заходи, за які країни змагаються;

- календарні події міжнародного та національного значення;

- одноразові події – «події після подій», наприклад, організовані для преси;

- шоу-події – наприклад, перед змаганням із боксу.

2.3. Бізнес-івенти (конференції, виставки, рекламні (заохочувальні) тури і зустрічі).

Виставки можуть бути визначені як «локації проведення презентації продуктів або послуг перед запрошеною аудиторією з метою стимулювання продажу або інформування відвідувача про продукт» (Bowdin et al., 2011, p. 89).

Види виставок, які визначає Комітет Виставок у Великобританії:

– сільськогосподарські покази або Агрошоу: проводяться в сільській місцевості на відкритих майданчиках (включаючи цільові майданчики для виставок). Зазвичай трапляються один раз на рік із відвідуваністю від 5 тис. до 200 тис. людей на найбільших заходах у період від одного до п'яти днів;

– споживчі шоу: зазвичай, залучають широкі верстви населення, є масовими заходами, можуть містити маркет. Це різноманітні виставки побутового характеру з садівництва, домашнього інтер'єру, автомобілів, моди тощо;

– спеціалізовані торгівельні майданчики й виставки: акцент на товарах і цільовій аудиторії покупців; як правило, визначаються та контролюються організатором;

– приватні виставки: включають організацію промошоу в магазинах із концертом, наприклад, які є ексклюзивними для однієї або певної групи виробників (Bowdin et al., 2011, p. 79–84).

Відповідно до дослідження ринку бізнес-івентів у Великобританії від 2013 р. під «конференцією» розуміють не менш як 4-годинну зустріч поза офісом, яка налічує як мінімум 10 людей (UK Events Market Trends Survey, 2013).

Отже, науковці Британського центру івент-менеджменту (UK Centre for Events Management) розробили класифікацію івентів. Вони розглядають івент як проект, який проходить наступні стадії: ініціація або розробка ідеї, планування, організація, проведення, етап після івенту й аналіз ефективності (Bowdin et al., 2011, p. 528–533). Проте власного визначення івенту не дають. Інші їх колеги британські дослідниці з Лінкольн бізнес-школи (Лондон) Х. Піелічаті та Дж. Елз у своїй науковій праці «Проектний івент-менеджмент» (Events Project Management) використовують наступне визначення івенту: «Івент – це комплекс заходів щодо організації події, що має визначений дедлайн, апелює до аудиторії та замовників (-ка)» (Pielichaty et al., 2017, p. 18). Така подія зазвичай включає залучення публіки, тоді як проект не обов'язково міститиме таку складову. Вчені наголошують на цій особливості щодо івенту. Зрозуміло, що комплекс заходів щодо організації події означає сутність івентивного менеджменту.

Окрім того, що британські науковці досліджують і акумулюють теоретичні знання щодо івент-менеджменту, його сутності та змісту основних понять, зокрема івенту, Британський Центр з івент-менеджменту систематизує знання щодо становлення івент-індустрії у Великобританії (Bowdin et al., 2011). Розкриємо основні положення їх дослідження:

1. Прийняття законодавчого акту Bank Holidays Act 1871 (Bowdin et al., 2011, р. 46–49).

У науковій праці «Івент-менеджмент» Г. Боудіна та його колег зазначається, що внаслідок процесу індустріалізації відбулося збільшення кількості робітників, які були постійно залучені до процесу виробництва на мануфактурах. У робітників майже не було вільного часу для дозвілля. У 1871 р. було прийнято перший законодавчий акт, що стосувався впорядкування святкових днів. Ліберальний політик і банкір Сер Джон Лаббок представив законодавчий Bank Holidays Act 1871 р., в якому визначалися наступні святкові дні: Понеділок після Пасхи, Перший понеділок травня, Трійця, День Подарунків (день після Передріздвяної вечери), Перший понеділок Серпня – громадянське свято. Свята Пасхи та Різдво не потребували законодавчого закріплення, бо і так вважалися найважливішими днями в році. У ці свята згідно з Актом 1871 р. навіть банки не здійснювали фінансових операцій.

2. Трансформація сприйняття британцями масових івентів (фестивалів, ярмарків тощо) (Bowdin et al., 2011, р. 49–50).

Після того як було прийнято Bank Holidays Act 1871 р., в якому чітко визначилися з періодичністю та тривалістю свят, деякі підприємці почали розуміти, що з організації та проведення івентів можна отримувати прибуток. Поряд із державними святами з'являлося чимало фестивалів. Один із таких фестивалів, який існує до сьогодні – Temperance Festival, має свою історію.

Науковці з Британського центру івент-менеджменту наголошують, що після прийняття законодавчого акту 1871 р. відбулася трансформація в організації подій і їх сприйнятті публікою. Йдеться про те, що комерціалізація проведення івентів передбачала просування івенту як безпечного, веселого і придатного для сімейного відпочинку. В Ньюкаслі у 1882 р. було започатковано Temperance Festival. Наразі це один із найбільших фестивалів у Великобританії. Мета цього івенту була в тому, щоб показати, що подія може проходити без вживання алкоголю та бути пристойним заходом. Річ у тім, що подібні івенти, які раніше проводилися, зазвичай означали значну кількість правопорушень. Тому виникла потреба в інакшому підході до організації подій: ярмарки і фестивали мали стати такими івентами, на яких можна було відпочити і розважитися усією родиною.

Temperance Festival 1882 р. проходив протягом двох днів у червні і став першим івентом, на якому не було зафіксовано жодного правопорушення. Проводився івент на спеціальній локації – Town Moor біля містечка Ньюкасл. До того тут проходили кінні перегони. В 1882 р. міська адміністрація стала власником ділянки Town Moor. Спеціальна організація The North of England Temperance Festival Association провела фестиваль у Town Moor як відволікаючий розважальний захід в рамках змагань із кінних перегонів (Race Week). Його відвідали 200 тис. людей. Рентна плата для шоуменів становила 10 фунтів. У програмі івенту були вказані управляючі, види заходів, як от: футбольні змагання, змагання на відкритому повітрі, велосипедні перегони, дитячі заходи, битва оркестрів та інші. Важливо, що було проведено заходи для глухонімих хлопців та дівчат.

3. Виставка як маркетингова технологія (Bowdin et al., 2011, р. 51–54).

Сучасні відомі виставки у Великобританії відомі ще з першої половини ХХ ст. Найпопулярніший приклад – The Daily Mail Ideal Home Show. Перша виставка відбулася в 1908 р. у виставковому центрі «Олімпія» із зонами, присвяченими побуту: будівництву, харчуванню й кулінарії, меблям і декору. В. Сміт (Wareham Smith), рекламний менеджер газети Daily Mail, використав виставку як маркетингову технологію для газети з метою отримати дохід від реклами. Відвідувачі в перші дні були вражені будівлями у повний розмір, які були побудовані на локації, і захоплені садами, які їх оточували. У 1920-х рр. найкращі європейські ландшафтні дизайнери облаштували спеціальні газові ліхтарі, що імітували денне світло, щоб відвідувачі могли побачити справжні кольори квітів. У 1957 р. цю виставку відвідало 1,5 млн. глядачів.

4. Поява спеціальних державних виставок промисловості (Bowdin et al., 2011, р. 52).

У 1915 р. британський уряд усвідомив значення виставок у країні та провів перший британський ярмарок промисловості у Лондоні. Цей захід виявився успішним і швидко розвинувся протягом наступних років. Проте у зв'язку зі зростаючим попитом з боку торгових асоціацій і учасників на більш спеціалізовані заходи, останній британський ярмарок промисловості відбувся в 1957 р.

5. Зростання кількості культурних івентів (Bowdin et al., 2011, р. 54).

Після Другої світової війни організація і проведення різноманітних культурних івентів стало процвітаючим сектором нової промислової економіки. Мистецькі й музичні фестивалі мали на меті сприяти діалогу між представниками різних культур і громадян з різних європейських країн світу.

Інститут політичних досліджень Британії зазначає, що з 1945 р. фестивалі мистецтв стали визначальною рисою Великобританії. Інститут додає, що щороку відбувається понад 500 фестивалів, а також сотні одноденних фестивалів і карнавалів (Единбурзький міжнародний фестиваль, 1947 – видовищні мистецтва; Bath Festival, 1948 – спочатку музичний фестиваль, вже мультимистецький із 2017 р.).

6. Поява професійно організованих івентів (Bowdin et al., 2011, p. 55).

Фестиваль острова Уайт 1970 р., як вважають британські фахівці, є найбільшим в історії Великобританії івентом, де були присутні понад 600 тис. чоловік. Вхід на цю подію був безкоштовним. Івент чітко визначив, що проконтролювати таку кількість людей неможливо, як і ефективно відповідати за організацію. Виникла нагальна потреба у фахівцях і організації безпеки такої кількості людей. У 1970-х і 1980-х рр. було побудовано цілий ряд багатофункціональних майданчиків, які фінансувалися переважно місцевими органами влади, включаючи Національний виставковий центр у Бірмінгемі (1976 р.) та Виставковий центр Уемблі (1977 р.). В подальшому відбувся значний приріст площ для проведення івентів та спеціальних приміщень.

7. Проведення івенту – телемарафону (Bowdin et al., 2011, p. 56).

Упродовж 1980-х та 1990-х рр. телебачення почало транслювати різноманітні івенти в запису і в прямому ефірі. У 1985 р. компанія Live Aid представила епоху телемарафону. Live Aid – це унікальна телевізійна подія, яка охопила глядачів зі 160 країн світу. Метою телемарафону став збір коштів для надання допомоги голодуючим в Ефіопії (Африка). Внаслідок цього зібрали 200 млн. фунтів стерлінгів.

8. Арт-фестивалі (Bowdin et al., 2011, p. 58–59).

У 60-х рр. ХХ ст. відбувається активний приріст кількості арт-фестивалів у Великобританії, а саме на 9 % у порівнянні з 1950-ми рр. У 80-х рр. ХХ ст. цей відсоток становить уже 50 %. Арт-фестивалі активно фінансуються Art Council та місцевими асоціаціями мистецтв. У 1980-х рр. відбулося посилення зв'язків із місцевими органами влади, які визнавали роль мистецтв у відновленні територій і туризмі.

9. Спортивні івенти (Bowdin et al., 2011, p. 60).

Як зазначають Г. Боудін, Дж. Аллен, Великобританія завжди організовувала спортивні івенти як фестивалі спорту, де спортивні змагання поєднувалися з відпочинком, арт-фестами та громадськими подіями. Протягом тільки останніх 100 років у Великобританії відбулися Олімпійські ігри 1908 та 1948 рр. у Лондоні, а також Літня Олімпіада 2012 р., у 1991 р. Чемпіонат світу з регбі, чемпіонати світу з крикету 1975, 1979 та 1983 рр.

Отже, основні віхи становлення івент-індустрії у Великобританії можуть бути відображені наступним чином (табл. 1):

Табл. 1. Основні етапи становлення івент-індустрії у Великобританії
 Tab.1. UK Event Industry in facts

Роки	Основні положення
1760, 1791	Організація і проведення перших промислових виставок у Великобританії
1862, 1886	Відкриття перших виставкових комплексів The Royal Agricultural Hall та Olympia
1871	Прийняття Bank Holiday Act законодавчого акту, що встановлював перелік офіційних свят
1882	Започаткування Temperance Festival у Ньюкаслі як івенту, який сприяв зміні у сприйнятті британцями масових подій
1908	Проведення виставки як маркетингової технології The Daily Mail Ideal Home і перші Олімпійські ігри в Лондоні
1915	Відкриття щорічної виставки промисловості Британським урядом
1950–1960	Збільшення кількості фестивалів, що підтримуються урядом, та поява професійно організованих заходів
1970-ті	Усвідомлення на державному рівні культурної, економічної та соціальної цінності арт-фестивалів
1985	Проведення першого телемарафону

Джерело: розроблено на основі (Bowdin et al., 2011)
 Source: developed on the basis of (Bowdin et al., 2011)

4. Висновки та обговорення результатів Conclusions and discussion of results

Результати проведеного дослідження дозволяють говорити про початок систематизації британського наукового досвіду вивчення івент-менеджменту, його основних понять і сутності як навчальної дисципліни та напряму наукових досліджень. Вивчивши наукові напрацювання експертів Британського центру івент-менеджменту (UK Centre for Events Management), можна дійти наступних висновків:

1. Івент можна розуміти як проект, який потребує розробки ідеї, планування, адміністрування, організації кампанії з просування (івент-маркетинг), врахування ризиків й ефективного управління фінансами івент-проекту.

2. Слід виділяти три основні ознаки івенту: встановлений кінцевий термін – чітка дата проведення івенту (дедлайн); наявність замовника або замовників; івент є соціальним за природою, обов'язково включає складову публічного проведення.

3. Представлена класифікація івентів у розробці вчених Г. Боудіна та Дж. Аллена є прикладом працюючої системи івент-індустрії Великобританії. Виокремлені етапи становлення івент-індустрії висвітлюють сутність процесів індустріалізації та комерціалізації у сфері культури.

4. Івентивний менеджмент як навчальна дисципліна вивчає комплекс заходів щодо організації подій, які включають розробку ідеї для івенту, процес планування організації і проведення події, складання бюджету та врахування фінансових ризиків, просування події, проведення й постсупровід після події.

Наукова новизна дослідження полягає у систематизації наукових розробок з івент-менеджменту відповідно до напрацювань британських колег. Опрацьовано новітні наукові джерела щодо становлення івент-індустрії у Великобританії, виокремлено її етапи. Проаналізовано визначення «івенту» згідно з напрацюваннями британських фахівців з івент-менеджменту. Висвітлено діяльність основних британських інституцій з івентивного менеджменту. Вперше в українському науковому середовищі обґрунтовано визначення івентивного менеджменту як навчальної дисципліни в контексті британської наукової традиції.

Практичне значення одержаних результатів виявляється в корисності їх при підготовці навчальних дисциплін з івентивного менеджменту й івентивного маркетингу. Крім того, сприяють уточненню поняття «івент» в українському науковому середовищі.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у розробці основних процесів івентивного менеджменту, які утворюють його сутність.

Література

- Антоненко І. Я. Особливості розвитку та застосування івент-менеджменту в Україні. *Сучасний менеджмент і економічний розвиток*. 2012. № 1. С. 5.
- Власенко О. Б. Івентивний менеджмент як окремий напрям досліджень в сучасній науці. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2014. № 9. С. 142–145.
- Гойхман О. Я. Организация и проведение мероприятий. Москва : Инфра, 2008. 119 с.
- Назимко А. Событийный маркетинг. Москва : Вершина, 2007. 223 с.
- Румянцев Д., Франкель Н. Event-маркетинг. Санкт-Петербург : Питер, 2018. 316 с.
- Русавська В. А., Батченко Л. В., Гончар Л. О. Проблемні аспекти менеджменту та менеджмент-освіти в умовах ринкових змін. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Менеджмент соціокультурної діяльності*. 2018. № 1. С. 78–97.
- Allen J. *The Business of Event Planning*. Canada : Wiley, 2002. 364 p.
- Association for Events Management Education. URL: <http://www.aeme.org/about> (дата звернення : 02.09.2018).
- Bowdin G., Allen J., O'Tool W., Harris R., McDonall I. *Events Management*. London and New York : Routledge, 2011. 974 p.
- EMBOK Executive. URL: http://www.juliasilvers.com/embok.Definitionof_Event_Management (дата звернення : 02.09.2018).

- Pielichaty H., Els G., Reed I., Mawer V. *Events Project Management*. London and New York : Routledge, 2017. 347 p.
- Sustainable Events with ISO 20121. URL: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/sustainable_events_iso_2012.pdf (дата звернення : 30.08.2018)
- UK Events Market Trends Survey 2013. URL: <https://rgaukltd.co.uk/common/ukemts13.pdf> (дата звернення : 02.09.2018).

Стаття надійшла до редакції 15.09.2018

References

- Allen, J. (2002). *The Business of Event Planning*. Canada: Wiley.
- Antonenko, I. Ya. (2012). Osoblyvosti rozvytku ta zastosuvannia ivent-menedzhmentu v Ukraini [Features of Events Management development and application in Ukraine]. *Suchasnyi menedzhment i ekonomichni rozvytok [Modern management and economic development]*, 1, 5 (in Ukr.).
- Association for Events Management Education. Retrieved from <http://www.aeme.org/about>
- Bowdin, G., Allen, J., O'Tool, W., Harris, R., & McDonall, I. (2011). *Events Management*. London and New York: Routledge.
- EMBOK Executive. Retrieved from http://www.juliasilvers.com/embok.Definitionof_Event_Management
- Gojhman, O. Ja. (2008). *Organizacija i provedenie meroprijatij [Events Management]*. Moscow: Infra (in Russ.).
- Nazimko, A. (2007). *Sobytejnyj marketing [Events Marketing]*. Moscow: Vershina (in Russ.).
- Pielichaty, H., Els, G., Reed, I., & Mawer, V. (2017). *Events Project Management*. London and New York: Routledge.
- Rumjancev, D., & Frankel', N. (2018). *Event-marketing. [Events Marketing]*. Sankt-Petersburg: Piter (in Russ.).
- Rusavska, V. A., Batchenko, L. V., & Honchar, L. O. (2018). Problemni aspekty menedzhmentu ta menedzhment-osvity v umovakh rynkovykh zmin [Practical Aspects of Socio-Cultural activity management]. *Visnyk Kyivskoho Natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Serija: Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti [Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Management of social and cultural activity]*, 1, 78-97 (in Ukr.).
- Sustainable Events with ISO 20121*. Retrieved from https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/sustainable_events_iso_2012.pdf
- UK Events Market Trends Survey 2013. Retrieved from <https://rgaukltd.co.uk/common/ukemts13.pdf>.
- Vlasenko, O. B. (2014). Iventyvnyi menedzhment yak okremyi napriam doslidzen v suchasni nautsi [Events Management as a research area in modern science]. *Naukovyi visnyk Khersonskiy derzhavnyi universytet. Ekonomichni nauky [Scientific Bulletin Khersonskiy derzhavnyi universytet. Economic Science]*, 9, 142-145 (in Ukr.).

Received 15.09.2018